

STORE NORSKE LEKSIKON

Årsmelding 2014

Hvem eier og finansierer SNL?

2014 var året da Store norske leksikon (SNL) levde på lånte penger, men endte med fast grunn under føttene. Fra 2010 til 2013 var SNL prosjektfinansiert av Stiftelsen Fritt Ord (Fritt Ord), Sparebankstiftelsen DNB og Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFF). Ved inngangen til 2014 var prosjektfinansieringen over. For 2014 var en støtteordning for nettleksikon etablert under Kulturdepartementet. Universitetene hadde sagt seg villige til å ta medansvar, forutsatt at kultursektoren stilte med driftsmidler. Begge postene lot imidlertid vente på seg. Et lån ble dermed nødvendig for å kunne opprettholde driften av SNL. I mars 2014 fikk SNL AS innvilget et lån fra Fritt Ord på 7,4 millioner kroner, under forutsetning av tilbakebetaling når den planlagte finansieringen var på plass.

I Statsbudsjettet for 2014 opprettet regjeringen en post til nettleksikon på fem millioner kroner. I en merknad stilte en samlet kulturkomite seg bak ordningen med en forutsetning om at den skulle brukes til leksikon der innholdet var signert, slik at kildekritikk var mulig. Ordningen skulle forvaltes av Nasjonalbiblioteket etter retningslinjer fra Kulturdepartementet. Midlene ble utlyst 7. mai 2014. SNL søkte og 27. august fikk vi tilslag på fem millioner kroner.

I januar ble det klart at det var utfordringer med å finne omforente løsninger på universitetenes ønske om å bidra til å ta medansvar for SNL. Fram til august 2014 forhandlet SNL med Universitetet i Oslo om å finne en løsning. Det viste seg at foreningsmodellen var den mest gunstige organisasjonsformen.

Foreningen Store norske leksikon (Foreningen SNL) ble stiftet 9. oktober av de daværende eierne av SNL AS; Fritt Ord, Sparebankstiftelsen DNB og Det Norske Videnskaps-Akademi (DNVA), samt av NFF.

Det ideelle aksjeselskapet Store norske leksikon AS (SNL AS), som siden 13. mai 2013 har vært ansvarlig utgiver for Store norske leksikon (SNL), Store medisinske leksikon (SML) og Norsk biografisk leksikon (NBL), samt utgiver av Norsk kunstnerleksikon (NKL), avsluttet sin drift og overlot 1.12.14 alle eiendeler og gjeld til Foreningen SNL. SNL er dermed blitt omorganisert til en forening.

I 2014 fikk Store norske leksikon endelig fast grunn under føttene. Siden 2009 har leksikonet vært truet av mangel på finansiering i en tid der leksikalsk kunnskap ikke lenger kan selges i skinninnbinding.

 NTNU

UiT / NORGES ARKTISKE UNIVERSITET

UiO
Universitetet i Oslo

Universitetet i Stavanger

UNIVERSITETET I NORDLAND

Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

UNIVERSITETET I AGDER

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

STIFTELSEN FRITT ORD

Styret i aksjeselskapet (bilder til høyre) fortsatte over i styret i Foreningen SNL.

Omorganiseringen er i tråd med formålet for SNLs eksistens slik dette ble definert i prosjektperioden. En forening er en selveiende sammenslutning som skal fremme bestemte formål av humanitær, sosial eller lignende art og som gir opphav til retter og plikter internt. Som forening gir SNL mulighet for at institusjoner kan bidra til kunnskapsformidling. Samtidig er ikke deltakelsen ment å være bare til gunst for institusjonen selv, men også for en bredere demokratisk offentlighet. I SNLs vedtekter formuleres det slik:

«Foreningens formål er å publisere norsk fagkunnskap på Internett, blant annet gjennom et nært samarbeid med universiteter og høyskoler og andre kunnskapsprodusenter. Foreningen skal bidra til at medlemmenes kompetanse innen bredden av norsk kunnskapsunivers blir synlig i norsk offentlighet på Internett.»

Foreningen driver en digital kunnskapsbase for publisering av signert innhold redigert av fagfolk. Det publiserte innholdet skal være kvalitetssikret med hensyn til faglig etterrettelighet, kildekritikk, pedagogikk og formidlingsvennlighet.

Foreningen Store norske leksikon skal være en premissleverandør for digital danning og kunnskapsspredning i norsk nettoffentlighet. Foreningen er basert på at den eier og publiserer leksikonet Store norske leksikon som en gratis og fri kunnskapskilde for offentligheten.»

I løpet av november og desember 2014 valgte alle universitetene å melde seg inn, og de utgjør nå to tredjedeler av medlemsmassen i Foreningen SNL. Dermed er leksikonet sikret en stabil struktur med tilknytning til universitetssektoren, slik det politiske miljø har ønsket som svar på utfordringen om å «redde nasjonalleksikonet».

Trond Andreassen

STYRELEDER, NFF

Nils Christian Stenseth

DNVA

Inger-Lise Larsen

SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

Knut Olav Amås

FRITT ORD

Torgeir Waterhouse

IKT-NORGE

Hvem er redaksjonen?

Redaksjonen holder til i Stallen hos Det Norske Videnskaps-Akademi, og har et godt og engasjert arbeidsmiljø. Redaksjonen arbeider etter en rekke kjerneverdier: Som produkt skal SNL være vitenskapelig fundert og redaksjonelt uavhengig. Redaksjonen skal jobbe løsningsorientert og være deltakende. Leserene skal møte et tilgjengelig og gjennomsiiktig SNL, og som digital aktør skal vi være nyskapende.

I 2014 har redaksjonen bestått av 7,2 årsverk fordelt på åtte personer.

Anne Marit Godal

SJEFREDAKTØR

Georg Kjøll

UTVIKLINGSLEDER OG REDAKTØR

Marte Ericsson Ryste

REDAKSJONSSJEF

Kjell-Olav Hovde

REDAKTØR

Erik Dyrhaug

REDAKTØR

Ida Jackson

KOMMUNIKASJONSLEDER

Aksel Braanen Sterri

POLITISK RADGIVER OG REDAKTØR

Gunn Hild Lem

REDAKTØR

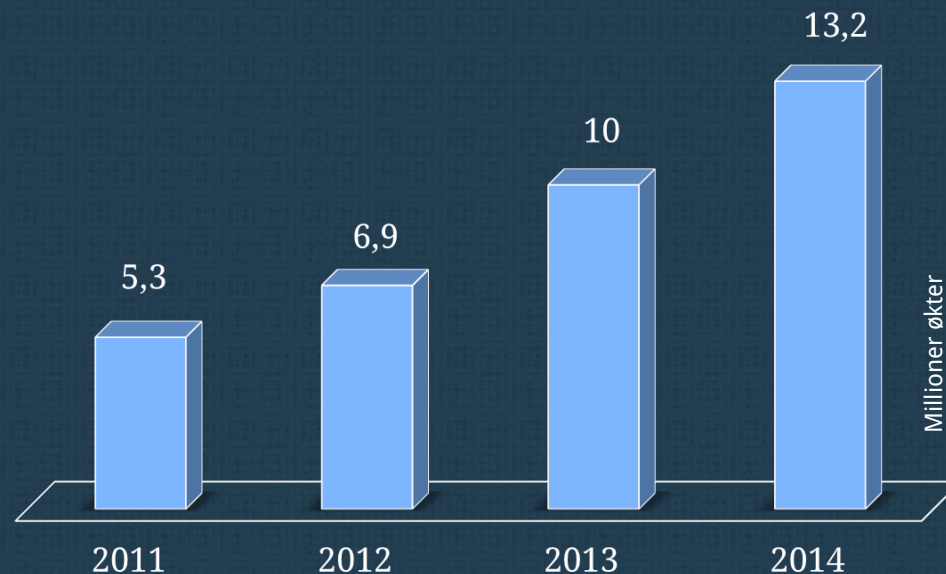
For å få et innblikk i hvordan leksikonet blir brukt en vanlig uke, har vi valgt en tilfeldig uke (fra mandag til fredag) i november 2014. Her hadde vi et gjennomsnitt på over 129 000 økter per dag; en økning på 16 prosent sammenliknet med samme uke året før. Ser vi på årene som helhet har vi hatt en økning i antall økter på 162 prosent fra 2011 til 2014.

I 2014 utgjorde besøk fra mobil og nettbrett 35 prosent av all trafikken til snl.no. Det er en økning på 5 prosentpoeng sammenliknet med i fjor. Sammenligner vi økningen i absolutte tall har vi en sekstendobling av besøk fra mobile enheter siden 2011.

Det var 6 080 422 søk fra forsida vår i 2014, noe som tilsvarer nesten 11 prosent av samtlige økter i SNL. Sammenlikner vi søk de siste månedene av året med samme periode for 2013, ser vi en nedgang på 4 prosent i bruk av søket. Det er første år med en nedgang i bruk av søket. Det kan ha flere forklaringer: Det er for det første sannsynlig at det er en målefeil: I 2014 har vi laget en såkalt autoutfylling som foreslår artikler idet man søker. Det gjør at man kan velge å gå direkte til artikkelen framfor å få opp søkeresultatsiden. Det er likevel ikke hele historien. Også besøkene til forsida vår har nemlig gått ned, fra omtrent 2,38 millioner treff i 2013 til 2,19 millioner treff i 2014. Dette kan også forklare noe av nedgangen i antall søk, siden hovedfunksjonen til forsida nettopp er søk. En mulig bakenforliggende forklaring er et generelt skifte i folks søkeadferd, fra å gå direkte inn på nettsider til å bruke søkemotorer som Google.

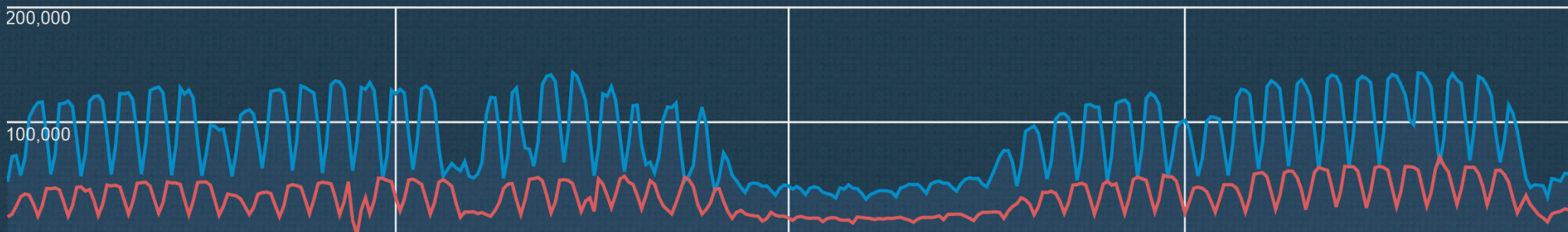
Det stemmer godt overens med at vi har hatt en økning på over 36 prosent i treff fra Google, noe som tilsvarer nesten syv millioner økter i leksikonet, samt en generell økning i bruk av leksikonet.

LESERTALL FIRE SISTE AR

Fra 2013 til 2014 har snl.no hatt en leserøkning på 32 prosent (målt i antall økter).

LESERTALL GJENNOM ÅRET

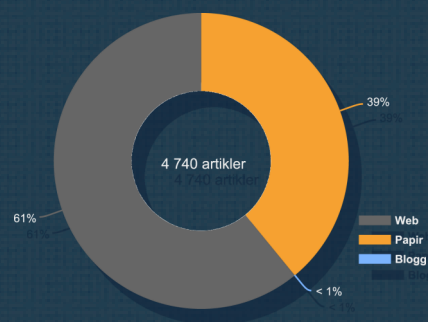

Hvordan er SNL til stede i offentligheten?

SNL har flere formål med å delta i offentligheten. I 2013 var det viktig å vise beslutningstakere at SNL fortjente finansiell støtte. I 2014 har offentligheten ikke vært valgt som arena for å nå det samme målet, og medieoppslag har i første rekke kommet etter at inntekter fra henholdsvis kultur- og utdanningssektoren er blitt sikret.

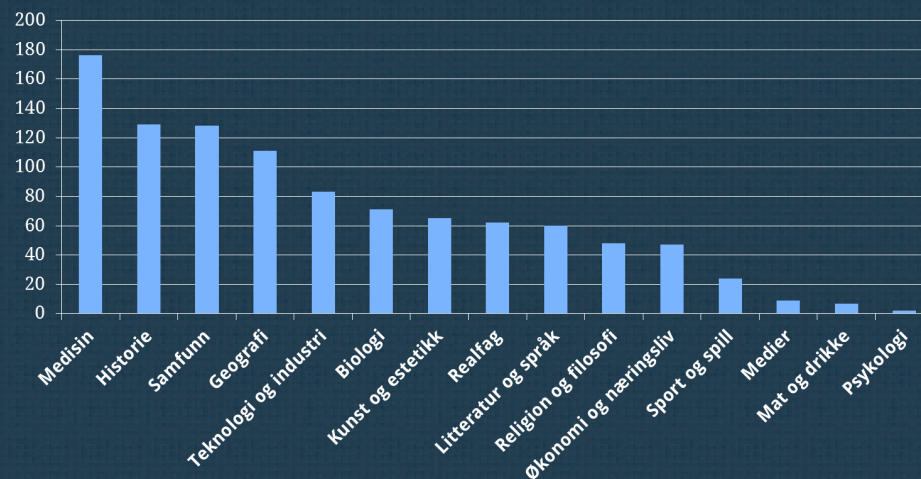
SNL har imidlertid et mer direkte mål med å delta i offentligheten: Vår primære rolle er som kilde. Daglig henviser media til oss, og det er grunn til å tro at vi brukes hyppigere enn tallene tilsier, både i research-arbeid og direkte i medias saker. Et grovt søk på søkeordene «Store norske leksikon» og «snl.no» i Atekst/Retriever viser at SNL er nevnt 4 352 ganger i 2014, med en overvekt av treff på nett. Det er en økning på over 25 prosent siden i fjor.

Inkluderer vi henvisninger til Norsk kunstnerleksikon, Norsk biografisk leksikon og Store medisinske leksikon, øker antall treff til 4 722. Figuren til venstre viser fordelingen mellom papir og nett. Nett står for over 6 av 10 treff.

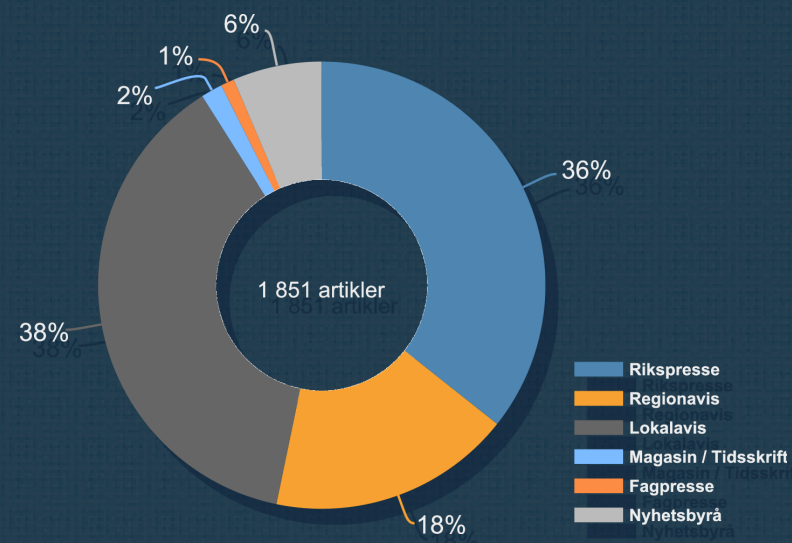

Henvisninger til SNL etter medietype

Med tanke på det store antallet som bruker oss i kraft av at vi er tilstede og synlige på nett, vil alle aktive forsøk på å sette dagsorden blekne i sammenlikning. Til tross for dette hender det at SNL tar en mer aktiv rolle i aktuelle saker der kunnskap står sentralt. I forbindelse med annonseringen av nobelprisen til ekteparet Moser delte vi artikler om gitterceller og parets biografier på Facebook og Twitter. Da datalagringsdirektivet ble erklært ugyldig i EU-domstolen delte vi artikkelen om direktivet. Vi deler artikler når politikk står i strid med vitenskap: Blant annet delte vi artiklene om fascisme, nazisme, Sverigedemokraterna og den svenske statsministeren Stefan Löfven den 8. desember; dagen etter at Löfven uttalte at forskjellen mellom fascisme og nazisme var at fascismen er demokratisk men nazismen er autoritær. Leksikonartiklene vi delte sier noe annet. Slike delinger er i første rekke en måte å bygge merkevaren SNL på i sosiale medier, og er mindre virkningsfull for å nå ut til de store masser.

Kommentarer i leksikonet fordelt på fagområder

Henvisninger til SNL fordelt på utgivelseskategori

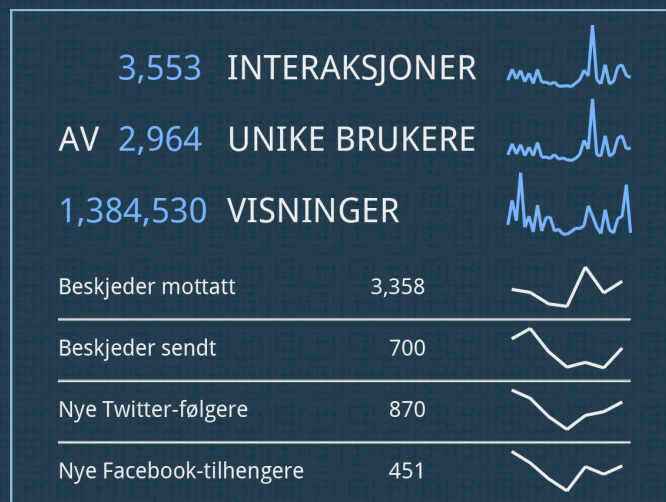
SNL legger stor vekt på å være lett tilgjengelig for innspill fra leserne. Det gjør vi ved å delta i sosiale media og gjennom våre egne kommentarfelt på snl.no.

På Facebook og Twitter er vi sterkt overrepresentert blant folk i alderen 25 til 44 år, og spesielt blant de fra 25 til 34 år. Vi har derfor en noe annen profil blant våre sosiale mediefølgere og våre lesere, der unge er overrepresentert, og våre «ihuga tilhengere», der eldre er overrepresentert. En analyse av Facebook- og Twitter-kontoen viser nedgang i aktivitet fra 2013, men vi har en positiv utvikling i antall følgere både på Twitter og Facebook. Aktiviteten er omfattende, med 3 553 interaksjoner, 2 964 unike brukere og nær 1,4 millioner visninger.

Hver artikkel i SNL har et kommentarfelt leserne kan bruke til å kommentere, kritisere og spørre de fagansvarlige om innholdet. Kommentarfeltet blir sjelden brukt til debatt. I stedet fungerer det som kanal for å foreslå endringer og stille spørsmål. I eksamensperiodene bruker elever og studenter feltet til å spørre fagfolk om ting de ikke finner eller forstår. Medisin er det fagområdet flest har behov for å spørre om eller kommentere.

Kommentarfeltet i SNL blir typisk ikke brukt til debatt, men til å komme med innspill til innholdet — som for eksempel her til høyre. I 2014 var det over tusen nye kommentarer til artiklene på snl.no.

SNL ønsker å være lette å få fatt i, kritisere, spørre og diskutere med. Vi tar imot innspill der leserne kommer med dem, og vi møter innspillene som hjelp til å bli bedre.

16. AUGUST 2013 SKREV [GUTTORM HVEEM](#)

Hei, tala de bruker i denne artikkelen finst i oppdatert versjon her: <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/trosamf>

mvh Guttorm hos NDLA.

→ 20. AUGUST 2013 SVARTE [ERIK DYRHAUG](#)

Takker for godt tips! Vi har planer om å oppdatere denne artikkelen, så da var det kjekt å få oppdatert statistikk servert på sølvfat.

Vennlig hilsen, Erik i redaksjonen.

→ 3. SEPTEMBER 2013 SVARTE [JEANETTE SKY](#)

Ja, takk! Strålende, tallene skal oppdateres!
mvh Jeanette Sky

Oppdag Søk på Tw...

 Per-Erik Skramstad @perskram · 7. jan.
Skulle gjerne gitt tilbakemelding til en sak på @snl_no men kreve at jeg skal registrere meg for å hjelpe??? No way

 Store norske leksika @snl_no · 8. jan.
snl.no @perskram Det er for at leserne lett skal kunne drive kildekritikk om du vil gjøre tekstendring. Evt. kan du gjerne klage her!

 Per-Erik Skramstad @perskram · 8. jan.
@snl_no Ja, det skjønner jeg godt, men å gi en tilbakemelding til en fagansvarlig gidder jeg ikke reg. meg for. Hadde 12 sek til rådighet...

 Store norske leksika @snl_no · 9. jan.
snl.no @perskram Ta 12 sek he og nå, da vel.

 Per-Erik Skramstad @perskram · 9. jan.
@snl_no OK, fakturerer det som overtid. ;) Sjekk formatering på snl.no/Richard_Wagner og revurder om Die Feen og Liebesverbot r hovedverker
12.50 - 9. jan. 2015 · Detaljer Skjul samtale

Send svar til @perskram

 Store norske leksika @snl_no · 9. jan.
snl.no @perskram Takk! No har vi bedd Rune J Andersen vurdere det.

 Store norske leksika @snl_no · 5 min
snl.no @perskram Fagansvarleg svarer langt, med poenget: *Skramstad peker på et meget viktig problem om avgrensning av begrepet "hovedverk..."

 Store norske leksika @snl_no · 4 min
snl.no @perskram *Jeg kommer til å ha dette i tankene når jeg reviderer Wagner. Jeg er svært takknemlig for Skramstads påpekning og rekasjon!.. Lukk

Hva inneholder snl.no?

Foreningen SNL publiserer fire leksikalske verk og eier tre av dem: Store norske leksikon (SNL) er det største, med 173 879 artikler, og bygger på innhold som er skrevet helt fra første papirutgave i 1906.

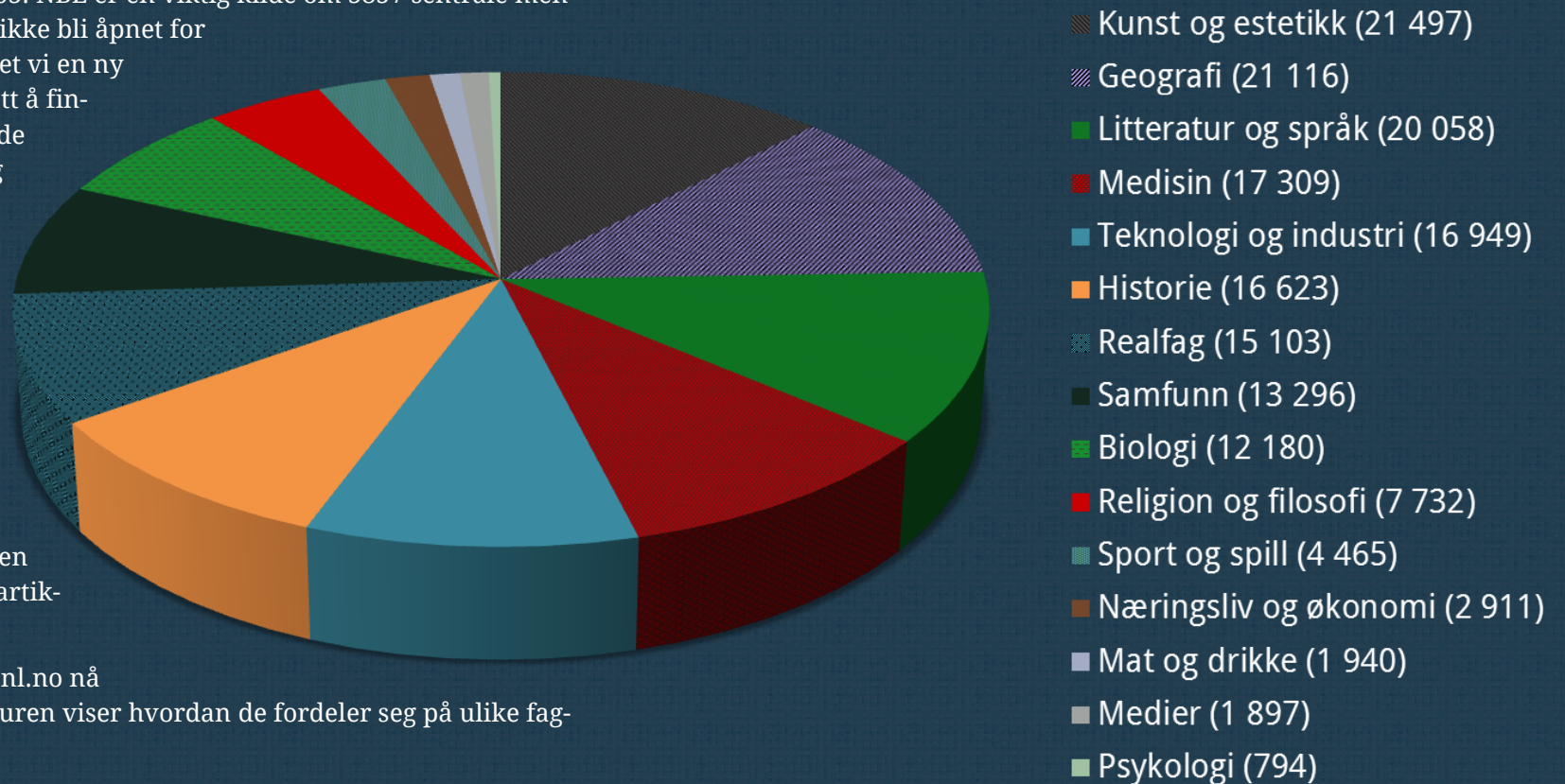
Store medisinske leksikon (SML) ble publisert på papir i 2006 med 13 000 artikler. SML er et grundig verk som gir det medisinske innholdet tyngde. I 2013 åpnet vi SML for oppdatering, etter samme redaksjonsmodell som i SNL. I 2014 har vi arbeidet med å fase ut medisinarartikler i SNL og å oppdatere SML. SML har nå 12 864 artikler.

Foreningen SNL publiserer i tillegg Norsk biografisk leksikon (NBL) slik det kom ut på papir fra 1999 til 2005. NBL er en viktig kilde om 5857 sentrale mennesker i norsk historie. Det vil ikke bli åpnet for oppdatering, men i 2014 utviklet vi en ny inngang til NBL som gjør det lett å finne de omtalte menneskene, både etter tidsperioden de levde i og hvilken aktivitet de er kjent for.

I 2013 tok SNL inn et fjerde leksikon, Norsk kunstnerleksikon, eid av Nasjonalmuseet. I 2013 publiserte vi bind 1 og 2 av NKL, slik de kom ut på papir fra 1982 til 1986.

I 2014 har vi ferdigimportert den komplette samlingen av 3 822 artikler fra NKL til nkl.snl.no.

Sammenlagt for alle verk har snl.no nå 186 501 publiserte artikler. Figuren viser hvordan de fordeler seg på ulike fagområder.

Er SNL oppdatert?

Snl.no er blant de norske nettstedene med mest innhold, og det er en omfattende jobb å holde det oppdatert. Hver dag kvalitetssikres 70 artikler på snl.no. Modellen med fagredigerte leksikon har vist seg levedyktig på Internett: Det er mulig å lage et oppdatert leksikon der alle endringer blir kvalitetssikret av fagfolk.

15 prosent av artiklene i SNL/SML ble endret i 2014 (mot 12,5 prosent i 2013).

Selv om SNL har artikler på mange områder, er det stadig nye begrep, hendelser og personer som bør skrives inn i kunnskaps-historien. Det ble skrevet 2 206 helt nye artikler i 2014. Flest nye artikler ble skrevet innen samfunnsfagene.

SNLs redaksjonsmodell innebærer at tegn som ikke endres likevel blir gjennomlest og kvalitetssikret når en artikkel endres. I snitt endres ca. halvparten av tegnene ved en republisering. 17 880 650 tegn ble produsert i SNL i 2014. Det betyr at omtrent 36 000 000 tegn totalt ble kvalitetssikret i løpet av 2014.

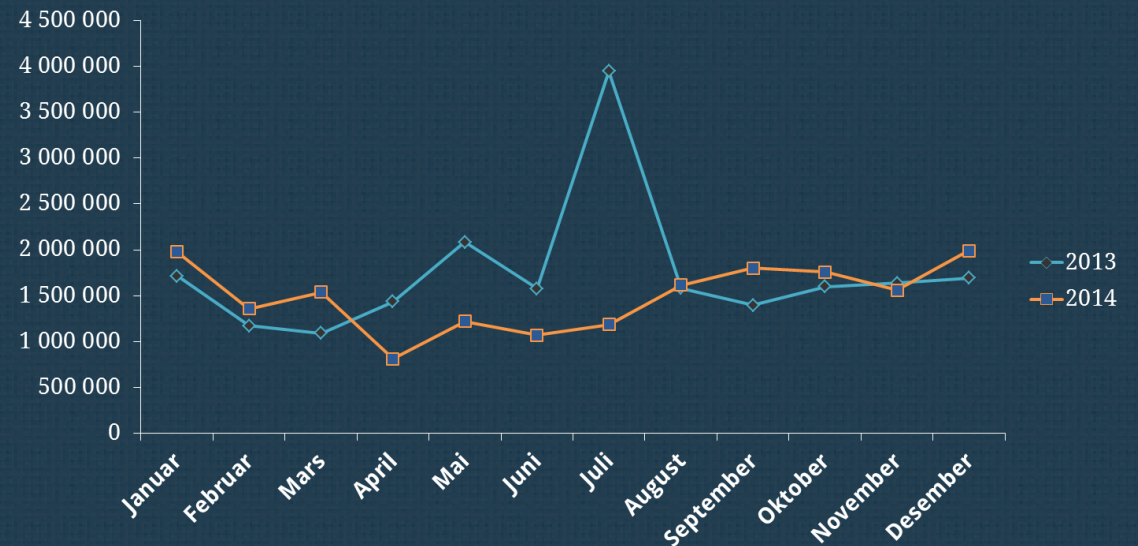
Produksjonskurvene for 2013 og 2014 fulgte hverandre ganske tett. Ulikhet i juli skyldes at vi i 2013 importerte Norsk kunstnerleksikon. I oktober til desember 2014 ville vi, på grunn av økonomisk usikkerhet, dempe tegnproduksjonen.

Oppdateringsaktiviteten ble tredoblet fra 2011 til 2013 mens den i 2014 holdt seg på same nivå som året før. Dette betyr at SNL er i ferd med å nå grensen for hvor mye innhold som kan oppdateres per år med de ressursene og kravene til kvalitetssikring vi har.

Under de 15 store fagkategoriene i SNL skjuler det seg i alt 3 498 fagområder som skal oppdateres.

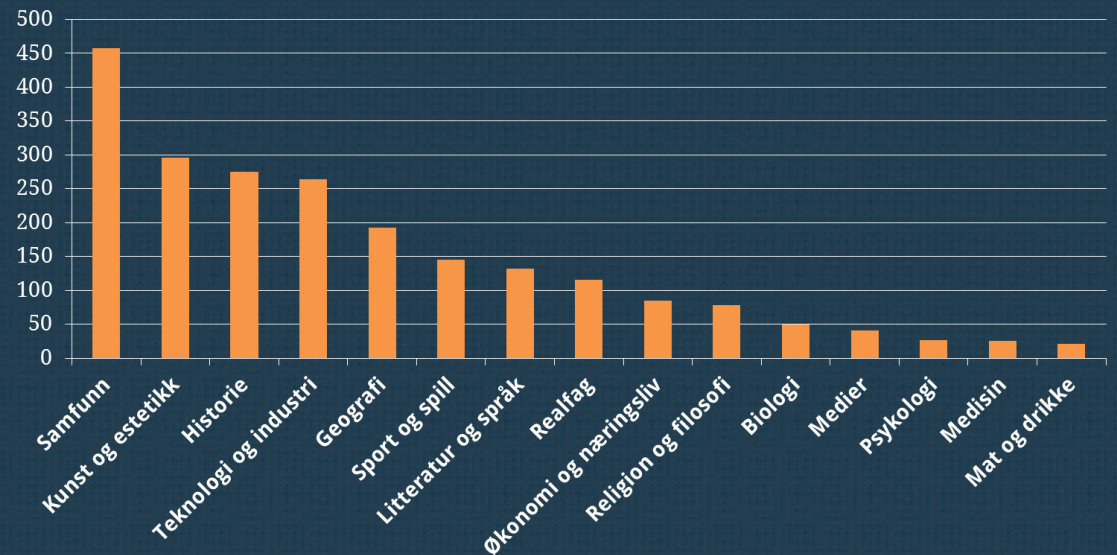
I 2014 ble flest artikler endret i kategoriene geografi, samfunn, medisin, historie og kunst og estetikk. Produksjonen av tegn var størst på områdene historie, samfunn og geografi.

NYE TEGN I 2014

NYE ARTIKLER I 2014 FORDELT PÅ FAGKATEGORIER

(Antall artikler totalt i hver kategori står på side 9)

Fagområder som biologi, politikk/samfunn og områder innen kunst og estetikk har gjennomgått en omfattende oppdatering. Mye arbeid er lagt ned i å oppdatere artikler om verk og forfattere på fagområdet litteratur, med prioritering av artikler som er mye lest. Vi har fått på plass flere periodeartikler og en hovedartikkel om Norges historie.

Flere fagområder som har ligget brakk siden nettpubliseringsen i 2009 er ryddet og oppdatert, som for eksempel økonomi, arbeidsliv, mål og vekt og forsvar og militærvesen. Det siste skjedde i regi av et eget prosjekt støttet av Forsvarsdepartementet. Vi har også fått høyere aktivitet på fagområdet kristendom, som er stort i SNL.

SNL er blitt bedre til å dekke aktuelle hendelser i 2014. Dette er et resultat av nye arbeidsrutiner i redaksjonen, og en utviklet rolleforståelse hos de fagansvarlige.

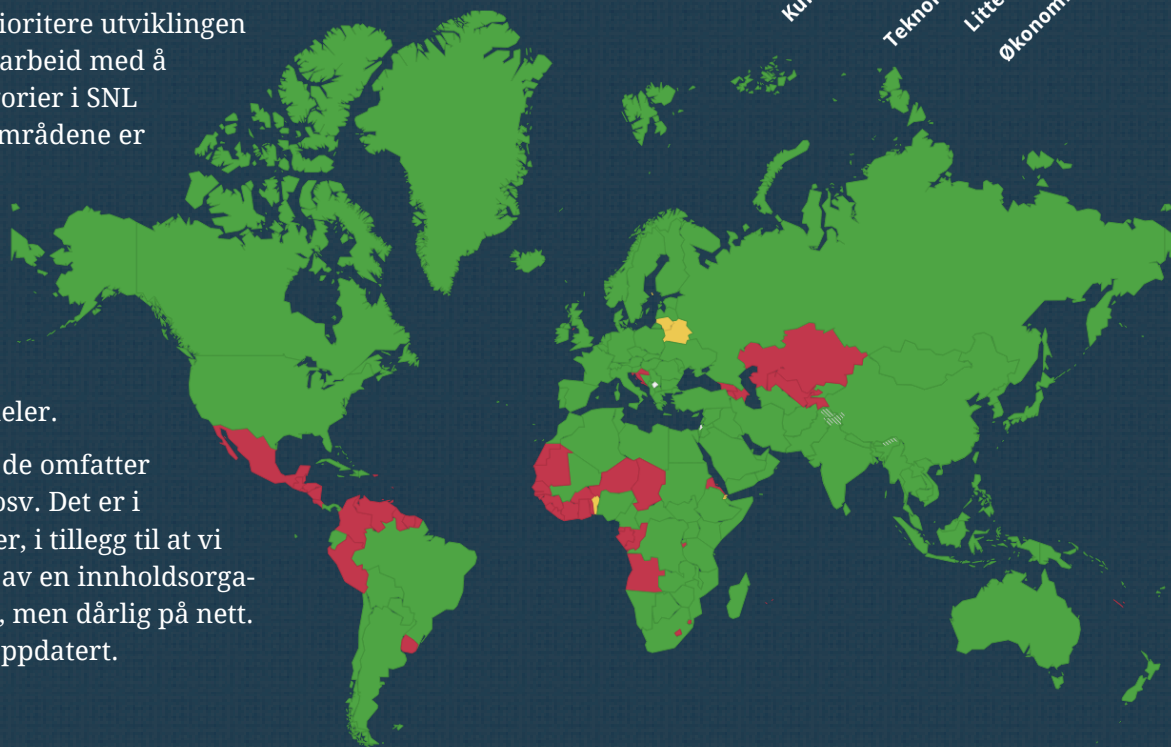
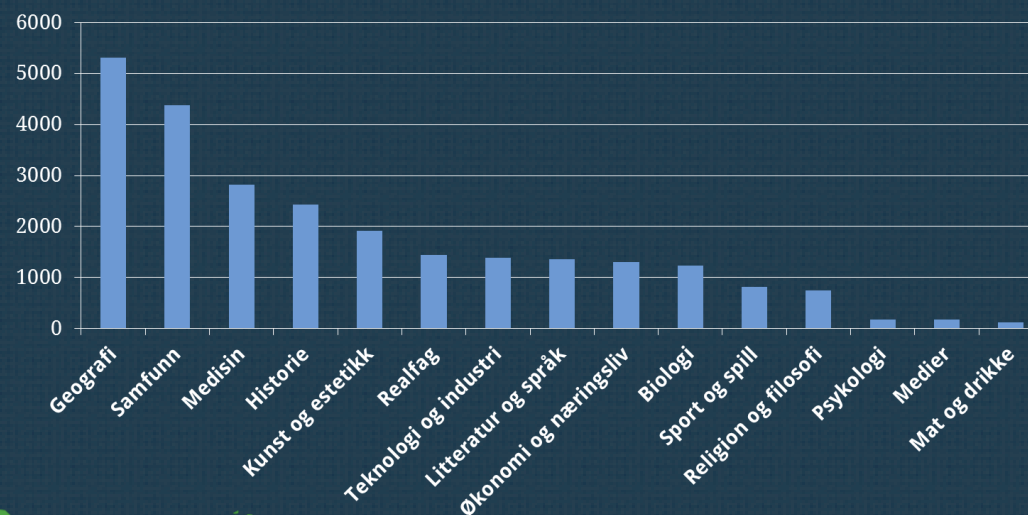
Redaksjonen har hatt som mål å prioritere utviklingen av SML, og har gjort et omfattende arbeid med å slå sammen og rydde medisinkategorier i SNL og SML. Noen av de mest kritiske områdene er oppdatert, men vi har ikke klart å få til en så omfattende innholdsoppdatering som planlagt.

Innen geografi er de mest leste artiklene oppdatert, og det er jobbet systematisk med viktige artikler, for eksempel om verdensdeler.

Landartiklene er sentrale i SNL, og de omfatter landenes historie, geografi, kultur osv. Det er i 2014 skrevet mange nye landartikler, i tillegg til at vi har ryddet opp for å fjerne restene av en innholdsorganisering som fungerte bra på papir, men dårlig på nett. Snart vil hele verdenskartet være oppdatert.

ANTALLET ARTIKLER SOM ER OPPDATERT I 2014

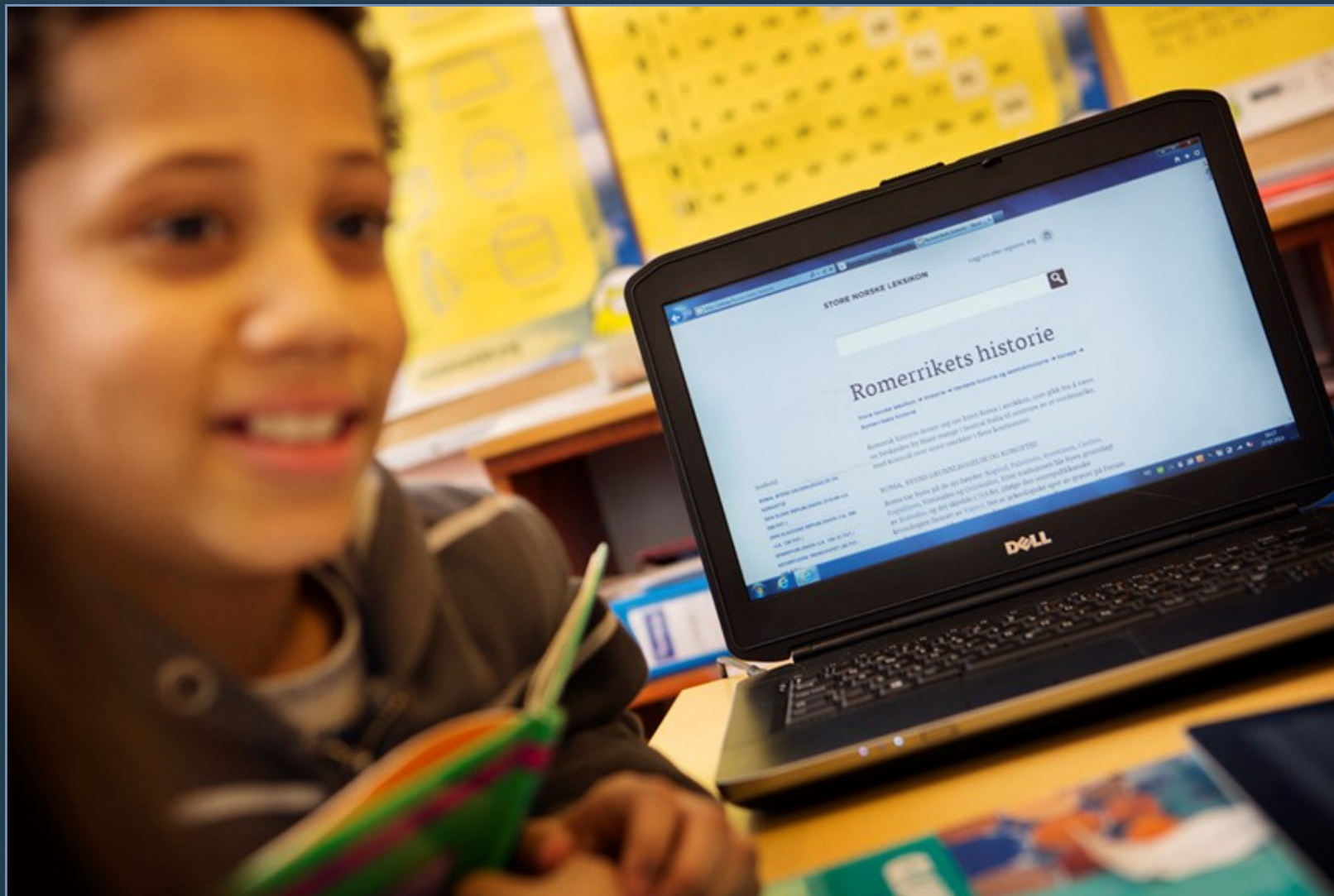
(Antall artikler totalt i hver kategori står på side 9)

Urørt Påbegynt Oppdatert

Status for oppdatering av landartikler

Unge under utdanning er SNLs største lesergruppe. Målet vårt er at hver artikkel skal være lett å lese for den yngste lesergruppa som lærer om emnet. Vi har utviklet et prinsipp om stigende vanskelighetsgrad, der starten skal være lesbar for alle som har bruk for artikkelen, mens det vanskeligste innholdet kommer lenger ned. Arbeidet med å tilpasse artikler etter lesernes leseevne er tidkrevende.

Elever i 5b på Lakkegata skole i 2014 lærer om kildekritikk og bruker SNL.

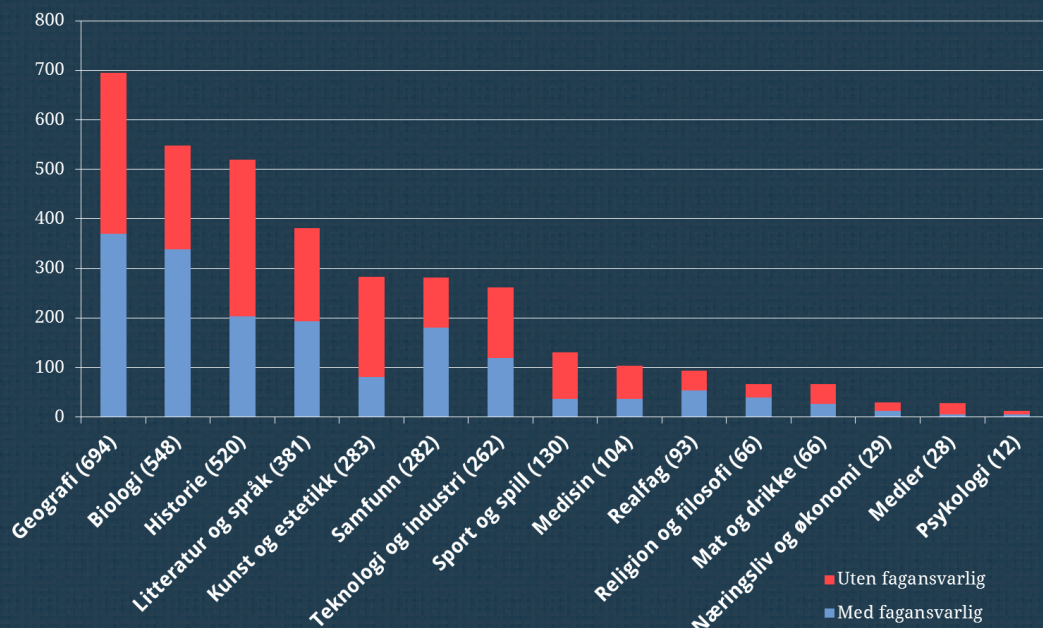
Foto: Sverre Chr. Jarild/Sparebankstiftelsen DNB

Hvem skriver SNL?

I 2014 var 862 personer bidragsytere i SNL. 426 av dem var fagansvarlige. Andre måter å bidra på er som fagmedarbeider, forfatter, feiljeger eller som forslagsstiller. Leksikonet hadde 27 storprodusenter som skrev over 100 000 tegn hver. I tillegg produserte 180 personer mellom 10 000 og 100 000 tegn. Det vil si at ¼ av bidragsyterne kan regnes som særlig aktive. 156 personer (18 %) produserte 1 000 – 10 000 tegn, og kan regnes som middels aktive, mens 381 (44 %) produserte fra 1 til 1000 tegn og kan regnes som lite aktive. 118 (om lag 14 %) som telles med blant bidragsyterne, produserte i 2014 ingen tegn. Alle i denne gruppa var fagansvarlige. En del av dem har vært aktive mellom 2011 og 2013. Grovt sett kan vi dermed si at om lag halvparten av bidragsyterne kan regnes som aktive eller særlig aktive, mens den andre halvparten har mindre eller ingen aktivitet.

I underkant av 50 % av de 3 498 fagområdene har en fagansvarlig. SNL prioriterer å få inn nye fagansvarlige på områder som er mye lest eller der faget eller området som omtales utvikler seg mye.

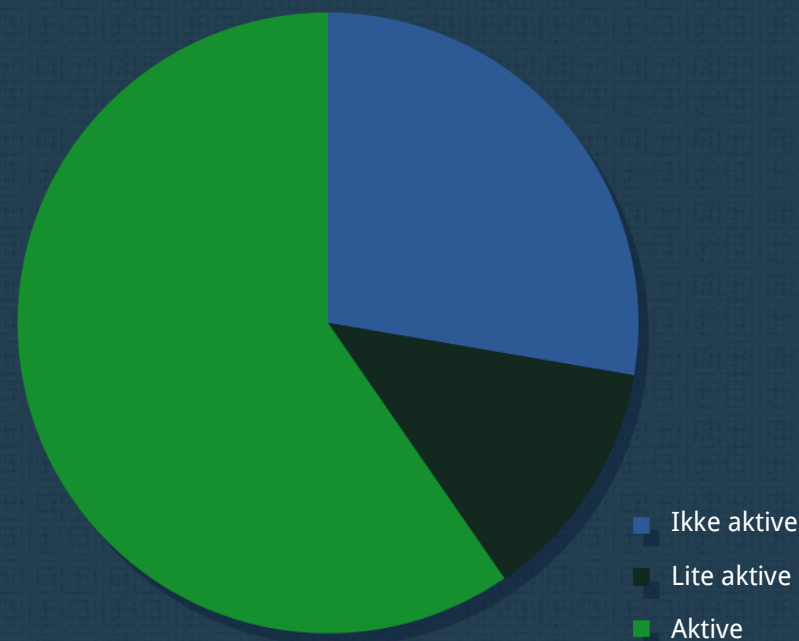
ANTALL FAGOMRÅDER MED OG UTEN FAGANSVARLIG

I 2011 ble SNL oppdatert av en håndfull bidragsytere.

I dag organiserer redaksjonen en stor mengde mennesker.

I 2014 hadde SNL 862 personer som bidro for eksempel som fagansvarlige, fagmedarbeidere, eller forfattere.

60 % av de fagansvarlige var aktive i 2014.

Hvem er de fagansvarlige?

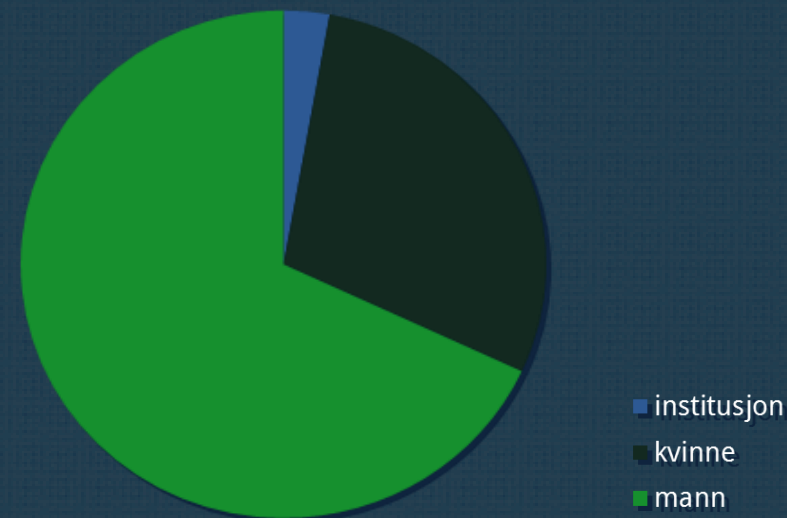
Artiklene i SNL skrives av en stor mengde fagansvarlige som er utenfor redaksjonen. Ved utgangen av 2014 hadde SNL 426 fagansvarlige. I alt 60 % av dem produserte over 1 000 tegn.

Antallet fagansvarlige har gått ned siden 2013 som følge av systematisk arbeid for å avvike inaktive fagansvarlige. Samtidig har vi utarbeidet og inngått nye og klarere kontrakter. 107 personer ble tatt av som fagansvarlige i 2014, 18 % av disse var kvinner. Samtidig har vi rekruttert 63 nye fagansvarlige, 35 % av dem var kvinner. I 2014 var 124 av de fagansvarlige kvinner. Det tilsvarer 29 % (mot 25 % i 2013). Menn er overrepresentert blant de 27 storprodusentene. Tar vi disse ut, er kvinner og menn like aktive.

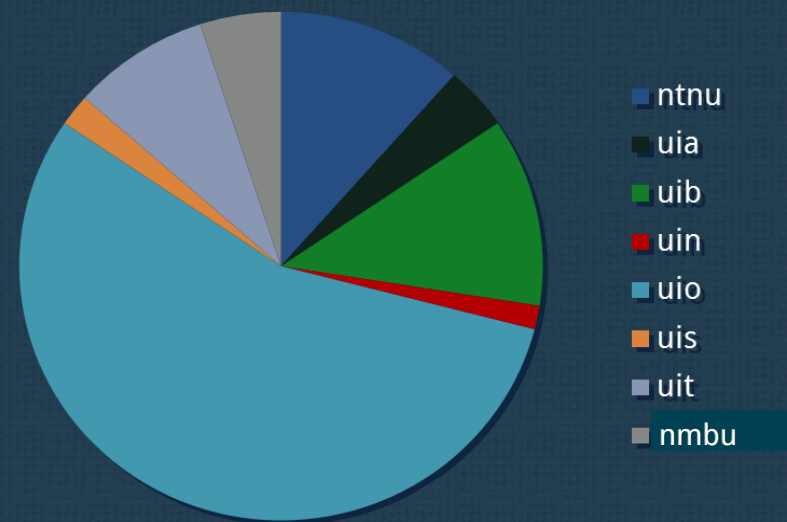
Å stille aktivitetskrav til de fagansvarlige er et viktig grep for å heve kvaliteten på SNL som tjeneste. De fleste som ble tatt av som fagansvarlige i 2014 var forfattere fra papirleksikonet som i realiteten ikke har ønsket å være mer enn nettopp forfattere. En fagansvarlig i SNL skal imidlertid ikke bare skrive artikler på bestilling fra redaksjonen, men også ta selvstendig ansvar for å oppdatere sitt fagfelt. Det fordrer at man går i dialog med redaktør og lesere og er aktiv på snl.no. De fagansvarlige må inn i publiseringsverktøyet for å skrive og svare på forslag og spørsmål fra andre.

For å håndtere antallet aktive fagansvarlige mer effektivt, har redaksjonen i 2014 prioritert å få på plass bedre styringssystem og rutiner. Vi har i dag om lag 100 fagansvarlige pr. redaktørstilling. Redaksjonen har i løpet av 2014 erfart at stadig mer tid brukes på oppfølging av fagområder med aktivitet. Det er mindre rom for å sette i gang nye fagområder. En erfaring er at mange fagansvarlige ikke blir selvgående i systemet over tid, men stadig trenger en redaktør som bidrar med innspill, innholdsplanlegging, teknisk hjelp og tekstredigering. For å gjøre de fagansvarlige mer selvgående, har vi i 2014 fått på plass en mer helhetlig forfatterveiledning og opplæringsvideoer (laget i samarbeid med NFF). Målet er at skribentene får god kjennskap til leksikonets form og sjanger, slik at arbeidsbyrden til redaktørene blir mindre og vi kan ta inn flere nye fagansvarlige. Tallene både for tegnproduksjon og rekruttering tyder på at redaksjonen nærmer seg en smertegrense for aktivitet med dagens redaktørressurser.

Vi bruker Facebook-gruppa for bidragsytere mye. Gruppa har 323 medlemmer, høy aktivitet og fungerer godt som kommunikasjonskanal for felles spørsmål mellom fagansvarlige, redaksjon og teknikere.

Andelen fagansvarlige som er kvinner er økt fra 24% til 29% i 2014

Fagansvarlige fordelt mellom universitetene i 2014

Hvordan samarbeider SNL med universitetene?

Siden 2010 har både SNL og universitetene ønsket at SNL skal fungere som en formidlingsplattform der universitetene kan være leverandører av fagkunnskap til det offentlige rommet.

I 2014 har vi funnet ut hvordan et slikt samarbeid skal organiseres og finansieres. I det konkrete formidlingsarbeidet betyr samarbeidet følgende:

SNL forplikter seg til å rekruttere fagansvarlige som er ansatt ved universitetene. SNL skal ha god oversikt over fagmiljøene ved norske universiteter og jobbe med å rekruttere disse til å formidle i SNL. De ansatte ved universitetene skal få mulighet til (men er ikke pålagt) å formidle i SNL.

I 2014 hadde 47 % av de fagansvarlige (200 personer) universitetstilknytning. Av de 63 nyrekrutterte fagansvarlige i 2014, var 46 tilknyttet en forsknings- og utdanningsinstitusjon – halvparten var tilknyttet universitetene.

Over tid er målet for samarbeidet at alle universitetene skal ha en andel fagansvarlige som står i forhold til hvor stort universitetet er. De skal også ha mulighet til å profilere sin faglige bredde. I 2014 og tidligere år ser vi at Universitetet i Oslo har en stor andel av de fagansvarlige. I 2014 har SNL lagt ned arbeid i å bli kjent med bredden av kompetanseområdene hos alle de ulike universitetene. Fra 2015 vil et godt planlagt grunnlag være lagt for en storsatsing på formidling fra alle universitetene i SNL.

For å gjøre det kjent at universitetene står bak kunnskapsformidling i SNL, har vi i 2014 gjort en markant endring i hvordan de fagansvarlige presenteres: Under alle artikler viser vi det fram dersom den fagansvarlige er tilknyttet et universitet. Universitetet står også i de fagansvarliges profiler, i oversikten over fagansvarlige og i alle aktivitetsoversiktene på fagkategorisidene og på forsida.

Dette innebærer at universitetene fra og med 2014 dominerer som avsendere av leksikalsk kunnskap i SNL. For leserne er universitetene blitt synlige som kunnskapsleverandører til offentligheten på Internett.

FAGANSVARLIG FOR SUDANS GEOGRAFI

Henriette Hafsaas Tsakos
Universitetet i Bergen

FAGANSVARLIG FOR SOL OG STJERNER

Oddbjørn Engvold
Universitetet i Oslo

FAGANSVARLIG FOR DIFFERENSIALGEOMETRI

Sigbjørn Hervik
Universitetet i Stavanger

FAGANSVARLIG FOR PSYKOLOGISK METODE

Frode Svartdal
UiT Norges arktiske universitet

FAGANSVARLIG FOR NÆRINGSUTVIKLING

Arne Isaksen
Universitetet i Agder

FAGANSVARLIG FOR NORGES HISTORIE FRA 1300 TIL 1660

Erik Opsahl
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

FAGANSVARLIG FOR NIGERIAS SAMTIDSHISTORIE

Camilla Houeland
Norges miljø og biovitenskapelige universitet

FAGANSVARLIG FOR GRØNNALGER

Einar Skarstad Egeland
Universitetet i Nordland

Fagansvarlig har ansvar for å:

- Vurdere endringsforslag fra leserne
- Svare på spørsmål i kommentarfeltet
- Skrive nye artikler
- Forvalte og oppdatere gamle artikler

Vil du bli fagansvarlig? ►

200 ansatte ved de åtte universitetene er fagansvarlige i SNL.

Hvordan driver SNL digital utvikling?

Den tekniske utviklingen av SNLs nettsider har i 2014 dreid seg rundt fire hovedutfordringer. Vi har ønsket å:

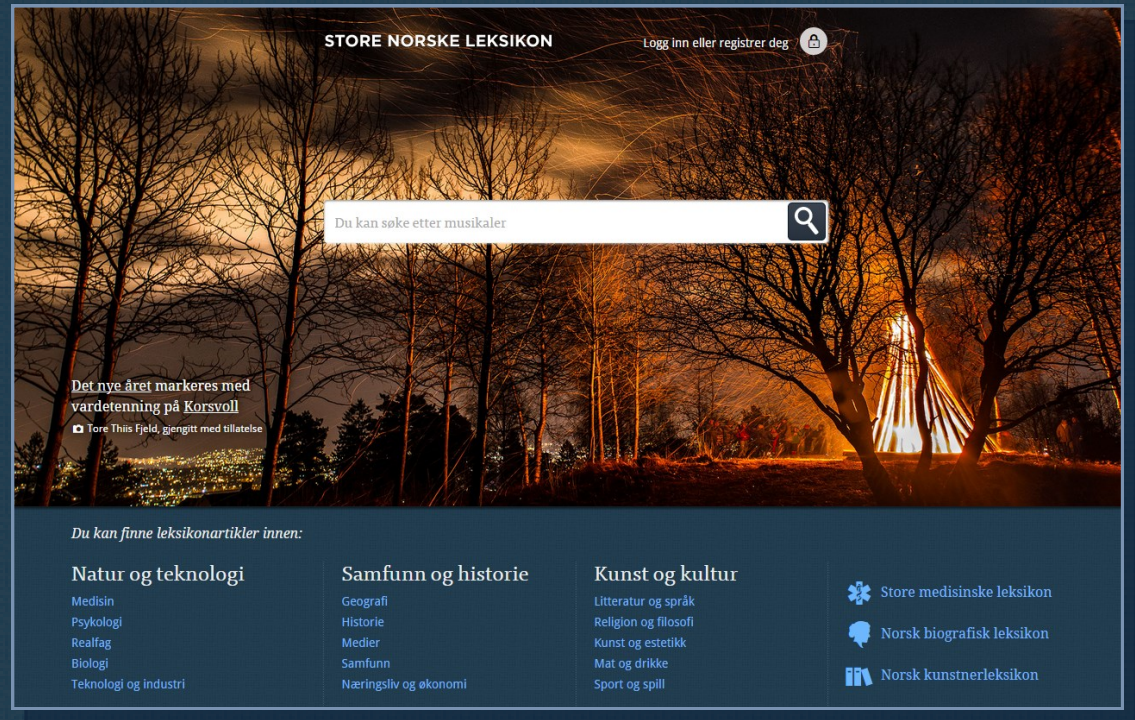
- ▶ Bedre leseropplevelsen og interaksjonen for leserne
- ▶ Bedre verktøyene for de fagansvarlige
- ▶ Bedre redaksjonens oversikt over aktivitet og lesemønstre
- ▶ Bedre sikkerhet og rutiner for vedlikehold

BRUKERVENNLIGHET OG TILGJENGELIGHET

I 2014 ble SNL belønnet med to av Designrådets priser: «Merket for god design» og «Design for alle». I begrunnelsen for utdelingen trakk juryen fram at nettsidenes innhold, søk og navigasjon hadde blitt kraftig forbedret, og de framhevet særlig den designmessige innovasjonen og tilgjengeligheten. Dette var årsaken til at snl.no fikk prisen «Design for alle», som aldri tidligere har vært utdelt til et nettsted.

Vi har vært opptatt av å bygge videre på dette gode fundamentet i året som har gått, og satte oss som mål å gjøre sidene enda mer brukervennlige, samtidig som vi viderefører en ren og strukturert design. Derfor har vi utbedret grensesnittet slik at det møter de nye forskriftene om universell utforming, og samtidig forbedret ytelse og lastetid på sidene.

I sin pristildeling understreket Designrådet evnen nettsidene har til å framheve forfattersignatur og dialog mellom leser og skribent. For å gjøre prosessen bak skrivingen enda mer gjennomsiiktig for leserne, har vi i 2014 funnet fram data om fagkonsulentene som bidro til artikler i papirleksikonet, og vi viser fram disse der papirartiklene mangler forfattersignatur. Vi har i tillegg endret måten vi viser oppdatering på, sånn at vi under artikkelen viser datoen for når en gitt artikkel sist ble oppdatert, og tydeliggjør hvilke artikler som fortsatt har til gode å bli redigert etter at de ble lagt ut på nett.

« Livets rett: ... et lettlest og oversiktlig nettleksikon med god faglig kontroll på innholdet. Ved å lytte til brukerne sine har både innhold, søk og navigasjonen blitt forbedret.

Her ligger det innovative i enkelheten og sidene er tilgjengelige for flere målgrupper enn før. Artikkelen er signert av fagpersoner, noe som bidrar til at leksikonet bevarer sin troverdighet og åpner for en dialog mellom leser og forfatter. »

— Utdrag fra jurykjennelsen til Designrådet

Av andre bidrag til en bedre leseropplevelse, er en total omlegging av internsøket den største endringen. Det nye søket integrerer alle leksikonets verk og vi presenterer treff fra andre verk enn det leseren befinner seg i. Det nye søket muliggjør også søk blant leksikonets bidragsyttere, slik at lesere lettere kan finne informasjon om de fagansvarlige, hvilket er viktig for muligheten til kildekritikk.

Vi har i 2014 utviklet et system for å merke artikler med ulike emner de tilhører. Målet er å gi brukere flere muligheter til å navigere enn bare i fagområder og ved hjelp av søk. I første omgang er systemet brukt i NBL, der det blant annet blir brukt til navigasjon på en nydesignet forside. Systemet er også implementert for NKL.

Et annet satsningsområde hva gjelder brukskvaliteten har vært å eliminere døde lenker. Vi har utviklet et verktøy som systematisk identifiserer lenkeråte og som lar oss fjerne disse så fort det oppstår. Samtidig har vi fått på plass et verktøy for omdirigering av tomme URL-er, som lar oss slå sammen artikler og endre titler og verk på oppføringer, uten at dette fører til at lenker slutter å fungere.

SNL ønsker å være i forkant i deling og bruk av åpne data. Systematisk datainnsamling fra andre kilder kan avlaste de fagansvarlige. I 2014 har vi innført rutiner for å hente inn og automatisk mate inn tall om befolkning og areal i norske kommuner og verdens land fra Statistisk Sentralbyrå og Verdensbankens åpne API.

BEDRE VERKTØY FOR DE FAGANSVARLIGE

De mest aktive brukerne er de fagansvarlige, og vi ønsker at snl.no skal oppleves som et letthåndterlig verktøy for å lage gode artikler. Vi forsøker å legge til rette for at fagansvarlige kan publisere andre typer innhold enn artikkeltekst. Her er den største endringen at vi har utviklet et stegvis bildeopplastningsverktøy som gjør det lett å legge inn bilder, bestemme format og plassering og spesifisere riktig informasjon om lisens og gjenbruk. Bildeopplastningssystemet er i form og funksjon nyskapende med tanke på å sikre god lisensinformasjon og motvirke brudd på opphavsrett. Samtidig har vi startet utvikling av verktøy for å presentere talldata grafisk, og det finnes nå, som en start, muligheter for å lage tidslinjer basert på tabeller.

Store norske leksikon NORSK BIOGRAFISK LEKSIKON Logg inn

Du kan søke etter kjente personer i norsk historie

Johan Falkberget, her avbildet i sine hjemtrakter ved Orvsjøen i Røros.
NTB Scanpix

Finne nordmenn som har utmerket seg innen:

Friluftsliv og idrett	Litteratur	Politikk og administrasjon
Håndverk	Medier	Religion og folketro
Helse	Militer- og politivesen	Samferdsel
Historie	Monarki og adel	Språk
Jus	Musikk	Utdannelse og forskning
Kunst og scene	Næringsliv og økonomi	
Landbruk, skogbruk og fiskeri	Naturvitenskap og teknologi	

Finne nordmenn født:

Før 1750	1840 – 1869	1920 – 1940
1750 – 1799	1870 – 1899	Etter 1940
1800 – 1839	1900 – 1919	

Norsk biografisk leksikon

- Blir ikke oppdatert
- Er den digitaliserte versjonen av papirutgaven som ble gitt ut i perioden 1999–2005
- Er eid av Foreningen SNL

...Eller du kan søke i Store norske leksikon som blir løpende oppdatert

I NBL har vi i 2014 laget en metadatastruktur for folks yrker. Dermed kan leserne navigere i lister av «forfattere», «politikere», «kongelige» og så videre, og se hvilke biografier som er merket med disse betegnelse. Samme logikk lar også leseren navigere i epoker, for å se hvilke berømte nordmenn som er omtalt fra hvilke tidsrom.

SNL forsøker å legge til rette for en «gjennomsiktig» og sporbar interaksjon mellom lesere, fagansvarlige og redaktører. Derfor har vi i 2014 utviklet en funksjonalitet som lar bidragsyttere kommentere og begrunne sine egne forbedringsforslag. Blir et endringsforslag avvist av fagansvarlig eller redaktør, må dette også begrunnes, og begrunnelsen er tilgjengelig som en del av artikkelens åpne historikk. Det finnes nå også et verktøy for å flagge kommentarer som ubehandlet eller behandlet, og all brukerinteraksjon dukker opp i de fagansvarliges arbeidstavle.

BEDRE REDAKSJONELL OVERSIKT

Funksjonaliteten som viser hvilke kommentarer som er behandlet gir redaksjonen bedre oversikt over aktivitet i leksikonet og hvordan fagansvarlige følger opp respons fra lesere og andre. Etersom både brukermassen og antall fagansvarlige øker, har det vist seg å være helt nødvendig å ha gode verktøy for at redaksjonen kan følge tett på og raskt få et overblikk over hva som til enhver tid skjer i leksikonet. Derfor har vi i 2014 gitt redaktører bedre muligheter til å følge med på sine ansvarsområder i nettsidens administrasjonsverktøy, og til enhver tid å se statistikk over artikkelendringer og hvem som er aktive på hvilke steder.

GOD SIKKERHET OG STABILITET

Vi har i 2014 satt opp en ny løsning for å følge med på leseraktiviteten. Løsningen gir oss større muligheter til å forstå lese mønstre, for eksempel i de ulike verkene.

Et siste satsningsområde for utviklingsarbeidet er sikkerhet og funksjonsstabilitet. Vi har innført kryptering ved hjelp av https-protokoll for å redusere sjansen for at privat informasjon (som passord) kan stjeles over usikre nett. Vi har også satt opp et dobbelt sett av backup-løsninger for å sikre at ferske kopier av både SNLs innhold og underliggende kode er tilgjengelige til enhver tid. Vi har også jobbet for å sikre oss mot uforutsett nedetid, og i 2014 lå denne samlet på i underkant av 134 minutter, storparten på grunn av planlagt vedlikehold. Oppsummert hadde snl.no dermed en oppetid på 99,99975 % i 2014.

Store norske leksikon og samarbeidspartnerne WJA og Netlife Research mottar «Merket for god design» og prisen for universell utforming, «Design for alle».

Fra venstre: Wilhelm Joys Andersen, Ida Aalen, Anne Marit Godal, Ida Jackson og Thord Veseth Foss.